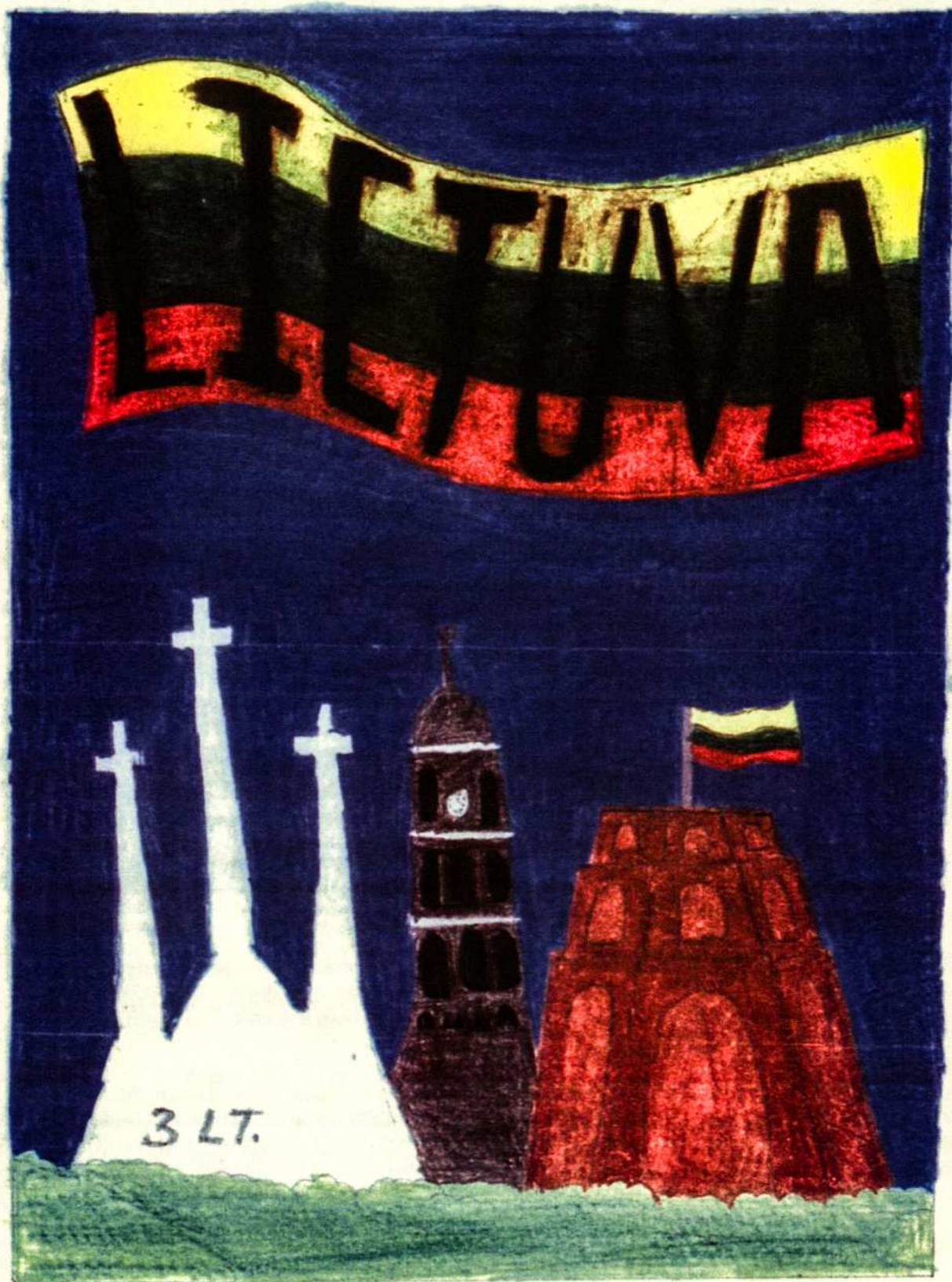

EGLUTĒ

apn

RUGSĒJIS - SPALIS * 2005 * SEPTEMBER - OCTOBER VOL 56 NR. 7

EGLUTĖ

RUGSĖJIS - SPALIS * 2005 * SEPTEMBER - OCTOBER VOL 56 NR. 7

PRIE EGLUTĖS SUSIRINKO:

Ruduo rugsėji šaukia....1

Rudens berniukai....2

Musmirių kepurės....2

Senolio padavimai,
legendos, istorijos
Perkūnas ir velnias....16

Pasakų senelės pasakos

Žiogelio smuikelis....3

Nykštukų dovanos....4

Žvirbliukas ir ežiukas....8

Vabalas, kuris nežinojo
savo vardo....9

Rugelių deivė....11

Garsūs Lietuvos žmonės....13

Vaikų kūryba....18

Tikėjimo keliu....30

Galvosūkiai...33

Ar žinai?...25

Pasidaryk pats....32

Pirmame viršelyje: Aivarо Sineoko piešinys. Čikagos lituanistinė mokykla.

EGLUTĖ: mėnesinis lietuviškas laikraštėlis vaikams užsienyje. Išeina 5 numeriai per metus; prenumerata - 15 US dol.,

į Lietuvą ir kitus kraštus - 20 US dol. Atsiųstą medžiagą redakcija taisy ir tvarko savo nuožiūra.

LEIDŽIA: JAV LB Švietimo taryba

REDAKTORĖ: Aušra Spitrienė

ADMINISTRACIJA, MAKETAVIMAS, SPAUSDINIMAS: Ričardo spaustuvė. tel.: 708-430-1911

EGLUTĖ (USPS 169-200)(ISSN 1078-411X) a magazine for children in Lithuanian language. Published 5 times a year except July and August. Yearly subscription \$15.00 single copy \$3.00, to Lithuania and other countries. \$20.00 (USA currency). Published by Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL 60465. Second class postage paid at Lackport, IL 60441. Postmaster send address corrections to: Eglute Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL 60465.

Ruduo rugsėjį šaukia... Zenė Sadauskaitė

Ruduo - spalvų aruodas!
Rugsėjo pirmą šaukia,
Vaikų džiaugsmingą juoką
Tuoju ves į klasę jaukią.

Kiek daug akių! Jos žydi -
Anksti šį rytą kėlės.
Prie dvyliktoko glaudžias
Mažutis pirmokėlis.

Gražiausi skamba žodžiai,
Nuo jų širdis sušyla.
Gerumas susitelkęs
Lyg debesėlis kyla.

Ir driekiasi per Lietuvą
Skambi daina varpelio...
Gerumas, aidu grįžęs,
Į širdis ieško kelio...

Mielieji „Eglutės skaitytojai“,

*Nuo 2005 m. rugsėjo/spalio numerio „Eglutė“ Jus
pasiuks kas antrą mėnesį. Pakilus išleidimo ir persiuntimo
išlaidoms prenumeratos kaina paliekama ta pati.*

RUDENS berniukai

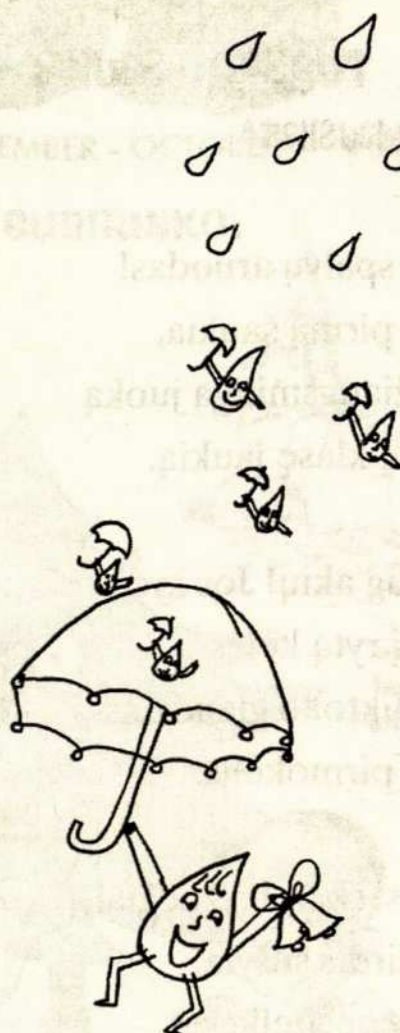
Martynas Vainilaitis

Ūkanas vėjas blaško,
Skamba lietaus žirniukai.
Sėdi ant lapų vaško
Tylūs rudens berniukai.

Vienas - rugelį sėjo,
Kitas - daržus nuvalė,
Trečias – gale rugsėjo
Grūdus pyragui malė.

Sėdi berniukai tylūs,
Darbus visus pabaigę.
Slenka migla pakilus,
Numeta pirmą snaigę.

Krinta ant lapo margo
Pūkas ankstyvo sniego.
Žemė – ir ta pavargo,
Eikit, berniukai, miego.

MUSMIRIŲ KEPURĖS

Martynas Vainilaitis

Pagelto tankios barzdos
Žaliųjų miško monų,
Nustojo šokti lietūs
Ant musmirių raudonų.

Nubėgo aukso lietūs:
Žiūriu pro beržo plikę:
Ant musmirių kepurė
Tik baltos pėdos likę.

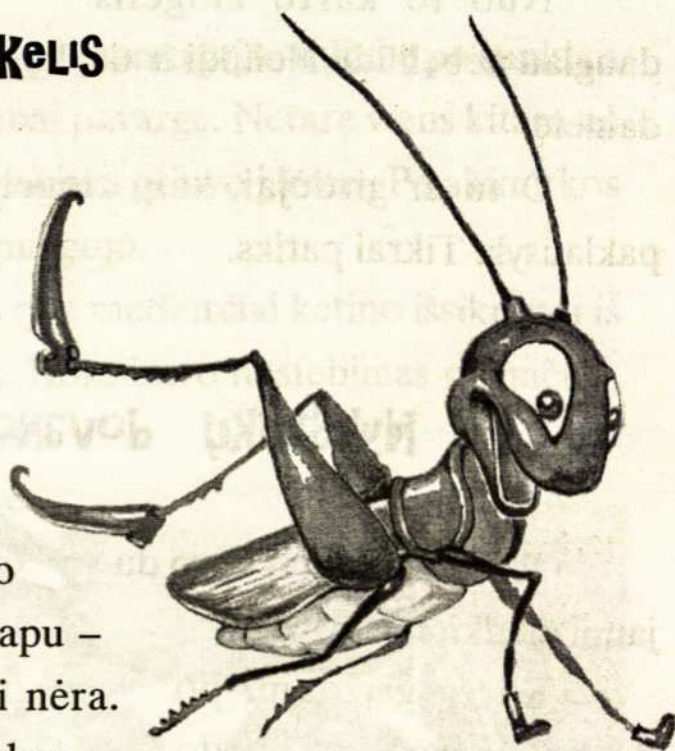

Iš avelių debesų
Vėjo siūlu vilnoniu,
Mezga pasaką senelė,
Deda pasakų skrynelėn.
Atsisėsk ir paskaityk
Pasakų šalin sugrįžk.

Žiogelio smuikelis

Pievoje tarp melsvų
katilėlių gyveno žaliasis
žiogelis. Jis labai mėgo
žaisti su savo geriausia
drauge boružėle.

Vieną vakarą žiogelis
niekaip negalėjo surasti savo
draugės. Žvilgt po vienu lapu –
nėra, žvilgt po kitu – irgi nėra.
Žiogeliui pasidarė labai liūdna.

Taip žiogeliui beliūdint užgrojo svirplys.

- Ak, kokia graži muzika! – pamanė sau žiogelis. Aš irgi
galėčiau groti, tik smuikelio neturiu...

Ir nušokavo žiogelis į genių kalvę.

- Gal turite mažą smuikelį? – paklausė jis genelio
meistrelio.

- Mhm... – sumurmėjo genelis. – Tokio mažyčio tikrai
neturime. Bet ateik rytoj – padarysime.

Visą naktį gaudė genių kalvė. Kitą dieną žiogelis jau turėjo mažytį žalią smuikelį. Kaip jis džiaugėsi!

Užsilipęs ant aukščiausio katilėlio žiogelis užgrojo. Oi, kas dėjosi pievoje! Susirinko daugybė vabalėlių (net iš kitos pievos atbėgo) ir visi šoko, šoko, šoko...

Nuo to karto žiogelis daugiau nebeliūdi. Neliūdi ir tie, kurie girdi jo smuikelio linksmą dainelę.

O tu ar girdėjai, kaip žiogelis groja? Dar ne? Būtinai paklausyk. Tikrai patiks.

NyKštukų dovanos

Tomas ir Romas buvo du jauni medkirčiai.

Kartą grįždami po darbo namo jie išgirdo keistą, bet linksmą, iš balos sklindančią muzikėlę ir nusprendė pažiūrėti, kas gi ten vyksta.

Priėję balą abu neteko žado: daugybė nykštukų šokinėjo ratu aplink anglių krūvelę ir dainavo. Štai tokią dainelę dainavo nykštukai:

Medkirčiai

- žmonės kurių
darbas kirsti
medžius.

Neteko žado

- nustebo.

Primygtinai siūlė

- siūlyti taip, kad
negalima
atsisakyti.

Dosniai

- daug arba
gausiai.

Matai, kad pasakose būna daug
visokių gražių senoviškų ir nevisai
suprantamų žodžių. Bet
nenusimink - Senelė tau paaiškins.

*Šitos anglys gerai sveria –
Niekaip jų panešt negalim.
Jeigu kas bėdoj padės,
Tas ir sau naudos turės.*

Išgirdę šią dainelę, Tomas ir Romas nusprendė padėti nykštukams. Jie pasiūlė be jokio atlygio sunešti jų anglis. Viską sunešus, nykštukai draugams primygtinai siūlė prisikimšti kuprines anglių.

Du draugai namo grįžo sulinkę po sunkiais nešuliais ir labai pavargę. Netarę viens kitam nė žodžio kaip pakirsti griuvo į lovas. Po akimirkos abu saldžiai miegojo.

Prabudę ryte medkirčiai ketino išsikratyti iš kuprinių anglių. Koks buvo nustebimas pamačius, kad visos anglys kuprinėse pavirto aukso monetomis! Nykštukai iš tiesų dosniai atsidėjo už geraširdišką pagalbą!

Tomas, pirmą kartą gyvenime rankoje laikydamas aukso monetą, šokinėjo iš džiaugsmo. Tačiau Romas jį

sustabdė:

- O jei padėtume nykštukams anglis sunešti dar kartą? Nesunkiai galėtume užsidirbti dar vieną maišą pinigų ir taptume turtuoliais!

- Aš taip nemanau, - atsakė Tomas. - Ne visada nykštukai yra tokie dosnūs ir teikia dovanas. Geriau džiaukimės tuo, ką turime.

Tačiau Romas nepaklausė išmintingų draugo žodžių ir saulei nusileidus išėjo miškan. Nesunkiai surado tą balą, kur anądien su Tomu matė nykštukus ir, kaip ir tikėjosi, išvydo aplink anglių krūvą šokinėjančią linksmąją grupelę.

Romas pasisiūlė į sandėlį sunešioti visas anglis:

- Už tą patį atlygį atliksiu visą darbą! – tarė medkirtys.

Baigęs darbą, Romas net neklausęs nykštukų ėmė kimšti savo kuprinę. Krovė tiek anglių, kiek lindo, ir nuolat kartojo:

- Darbas buvo sunkus. O už kiekvieną darbą teisėtai atlyginama!..

Nykštukai jam sakė:

- Mes patenkinti, tad gausi pelnytą atlygį.

R o m a s
užsivertė ant pečių
anglių prikimštą
kuprinę ir net
neatsisveikinęs nei
p a d ė k o j ė s
nykštukams
išėjo namo.

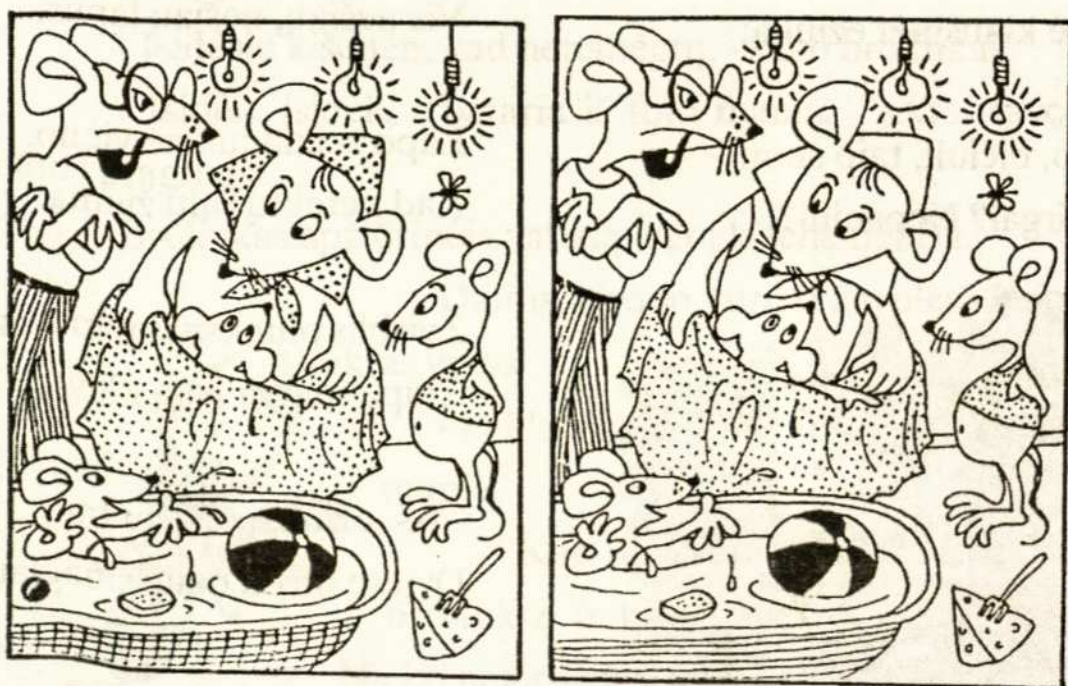
Eidamas keliu vis galvojo:

- Su šitiek aukso būsiu be galo turtingas, nebereikės nė dirbti. Visą gyvenimą gyvensiu iš santaupų

Grižęs namo pažadino Tomą:

- Ei, drauge, kelkis! Aš turtuolis! Radau nykštukus! Sunešiojau jiems visas angliš ir parsinešiau namo dar pilnesnį krepšį. Jei būtum ėjęs su manimi, ir tu dabar būtum turtingas kaip aš!

Rytojaus rytą, vos patekęjus saulei, Romas pašoko iš lovos ir nukūrė tikrinti krepšio. Jis taip troško suskaičiuoti visas aukso monetas... Ir įsivaizduokite, koks buvo jo nusivylimas pamačius, kad ne tik kuprinėje buvusios anglys nepavirto aukso monetomis, bet ir vietoje ankstesnės monetų krūvelės gulėjo tik anglių krūva! Tik tuomet Romas suvokė, kad nykštukai jį nubaudė už beribį gobšumą. Romas suprato, kad tam, kas pasitenkina ir džiaugiasi mažu, yra atlyginama, o per daug norintis visai nieko negauna.

Surask 10 skirtumų

ŽVIRBLUKAS IR EŽIUKAS

Straksi žvirblis per pievelę,
Čirškauja smagus dainelę.

Staiga girdi – pušku pušku
Kažin kas keliu atpūška.

Išsigando baisiai jis –
Gal atrieđa traukinys?

Uf... sustojo traukinukas.
Žiūri žvirblis – tai ežiukas!

Tiktai ko jis taip pūškuoja?
Gal pavargęs? Negaluoja?

Susirūpinęs paukščiukas
Ėmė klausinėt ežiuką:

- Ko, bičiuli, taip steni?
Susirgai? Nepaeini?..

Jei jautiesi negerai,
Gal padėtų tau vaistai?

- Nesirūpinki, aš sveikas,
Gal tik pailsėti laikas.

Mat nuo ryto į namus
Vis nešiau, nešiau lapus...

Lapo reikia juk ne vieno,
Kad netektų šalti žiemą.

Žvirblis plunksnas papureno,
Čiupo margą lapą klevo:

- Aš, ežiuk, padėsiu tau,
Dviese dirbti daug smagiau!

Kai paklosime lovelę,
Padainuosiu tau dainelę.

Vabalas, kuris nežinojo savo vardo

Mūsų miškelis mažas, bet ir jame daug gyventojų - vabalų ir vabalėlių, pasislėpusių žolynuose. Dovilė į juos žiūri su baime, o jie vis rėplioja, bėga, šokčioja. Jie net ant batuko užlipa, bet tuoj sprunka į šalį. Tik vienas vabalas - toks didelis ir tingus - lėtai keliauja tako viduriu. Jis niekam neužleidžia savo kelio, Dovilė pati turi trauktis šonan.

Staiga atlekia broliukas ir paima dviem pirštais tą vabalą. Spardosi daug mažų kojųčių, bet vabalas nieko nesako, tyli.

- Imk vabalą, parsineši namo.
- Nenoriu, - traukiasi atbula Dovilė. - Jis gali įkasti.
- Duosi jam valgyti, jis bus tavo šuniukas.
- Nenoriu, - trepsi koja Dovilė. - Šuniukas yra geras, o vabalas blogas.
- Įsidėsiu kišenėn, kad nepabėgtų, - sako broliukas.
- Įsidėk, įsidėk, - pataria iš tolo mama, - tikrai tavo šoną pragrauš.

Broliukas apžiūrinėja vabalą, bet į kišenę nekiša.

- Dantis, atrodo, turi. Ir žnyples - kaip tikras vėžys.

- Paklausk, kuo jis vardu, - juokauja mama.

- Kuo tu vardu, vabale? - klausia broliukas ir kiša jį sau prie ausies. - Nieko negirdžiu. Dovile, tu paklausyk.

- Nenoriu, - šaukia mergytė,

skuosdama prie mamos. -
Nenoriu vabalo, noriu šuniuko.
Surask kitą vabalą, kuris būtų
šuniukas, sako mama.

Broliukas pasilenkia prie
žolės ir ieško. Jam patinka pagąsdinti
Dovilę, kai pats nieko nebijo. Anksčiau
ir jis bijojo vabalų, bet dabar yra drąsus
kaip liūtas.

- Štai ir šuniukas, žiūrėk, Dovile.

Broliukas neša kitą vabalą, bet staiga pašoka lyg įgeltas.

- Gelbėkit, įkando! Šaukia brolis. - Kas dabar bus?

- Nežinau, sako mama, tikriausiai nebegąsdinsi mažesnių
už save.

- Gal jis nuodingas? - nenurimsta broliukas. - Eikim namo,
reikia pažiūrėti vabalų knygon.

Dovilė spokso į brolių - dabar ji dar labiau bijos vabalų.
Broliukas visą kelią neša atkišęs pirštą, o kambary puola prie knygu
spintos. Varto vieną, kitą.

- Tiek daug knygu, tik apie vabalus nėra. Ką daryti?

Parodyk tą pirštą, - neiškentusi prašo mama.

Broliukas atkiša ranką, tačiau nebežino, kurį pirštą skauda.
Gal šitą, o gal aną?

- Tikriausiai neįkando, tik šiaip pagąsdino, juokiasi mama.

Broliukas jau irgi linksmas, pavojus praėjo, todėl kaip tikras
išminčius sako:

- Dovile, tu niekada neimk vabalų. Jie nežino net savo vardo
ir yra labai nemandagūs.

- Aš noriu šuniuko, atsidūsta Dovilė. - Jis turės vardą ir bus
mandagus.

Rugelių deivė

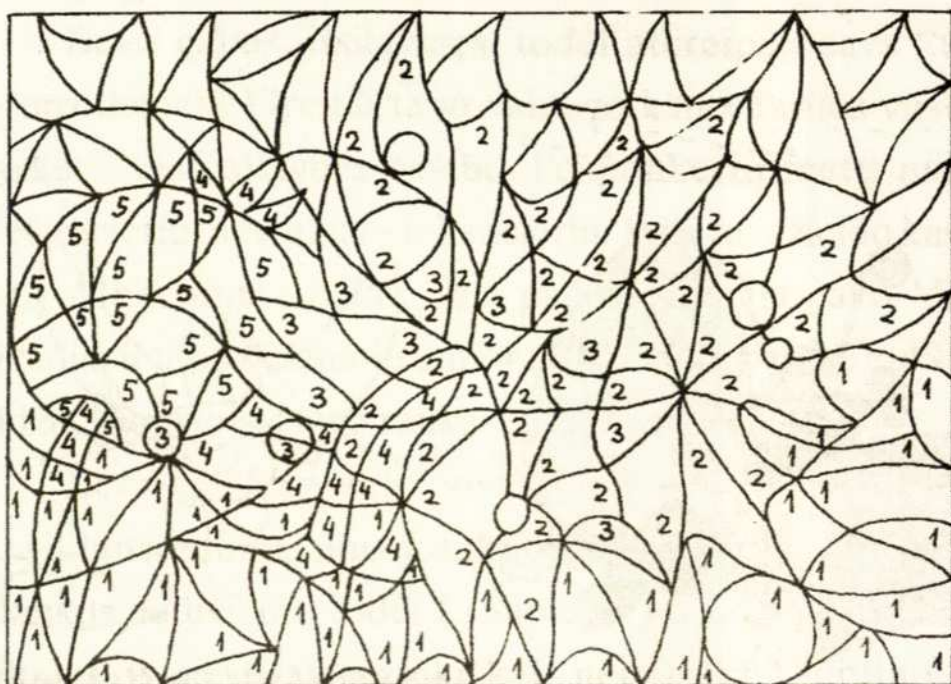
Martynas Vainilaitis

Gražiai rugiai išplaukė,
Vasarvidy pagels.
Ruginę auksaplaukė
Linksma griežlė prikels.

Pakvips kaitra ir duona
Gimtinės laukuose.
Paglostysiu aguoną
Ruginės plaukuose.

Jauna rugelių deivė
Prisės ant pabarės,
Prakalbinus praeivį,
Rugiagėlėm žiūrės.

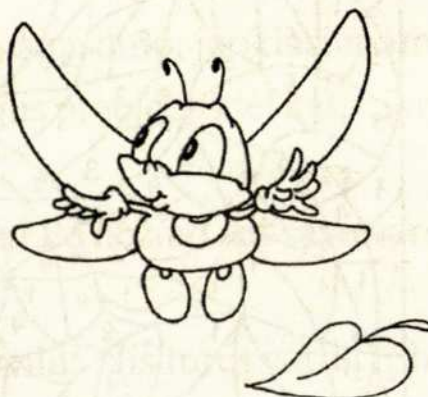
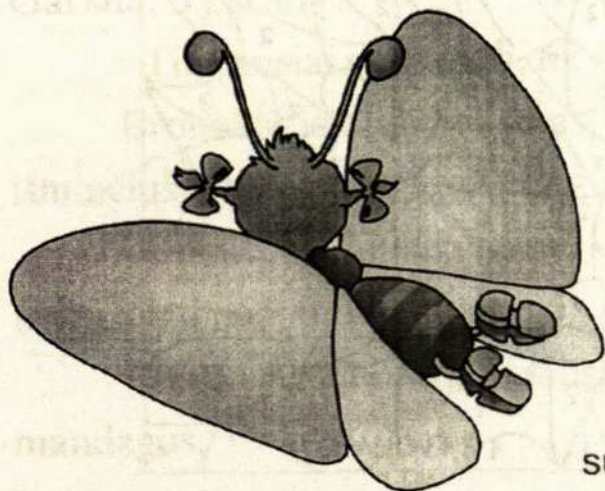
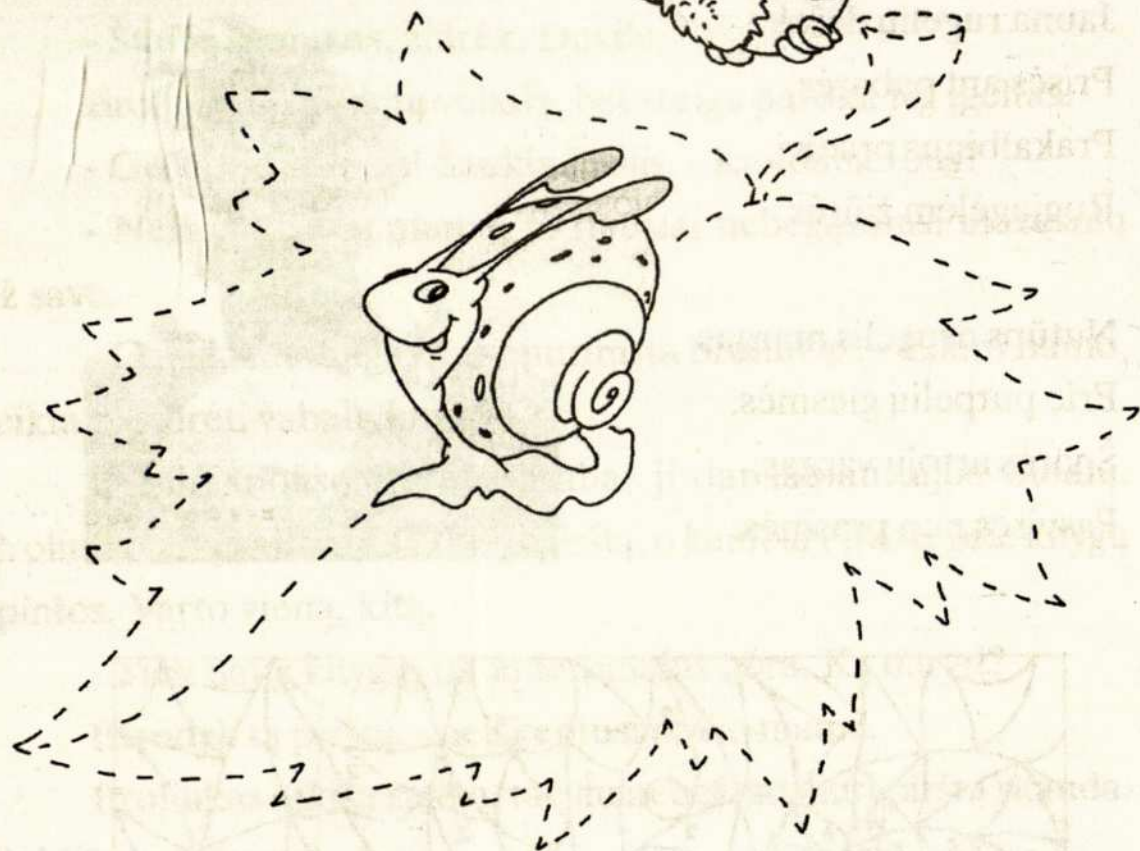
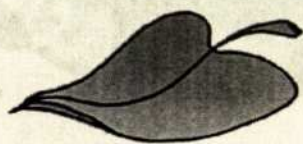
Nutūps drugelis margas
Prie putpelių giesmės.
Šnarės artojų vargas,
Pasviręs nuo prasmės.

Nuspalvink: 1 - geltona, 2 - žalia, 3 - juoda, 4 - ruda, 5 raudona spalva.

RUDENĖLIS

**ŽVIRBLIS STEBISI LABAI:
– SRAIGĖ ELGIASI KEISTAI!
DAR NETEKO MAN MATYTI
SRAIGĖS, MOKANČIOS SKRAIDYTI!**

**SUJUNK BRŪKŠNELIUS, O PASKUI
VISKĄ GRAŽIAI NUSPALVINK!**

GARSŪS LIETUVOS ŽMONĖS

Leonas Sapiega

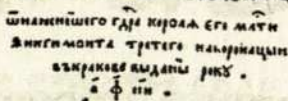

Leonas Sapiega buvo Lietuvos istorijoje vienas iš didžiųjų valstybės vyrų. Diplomatas, įstatymų leidėjas, administratorius ir karys, didelis Lietuvos patriotas, visą gyvenimą gynęs Lietuvos savarankiškumą.

Gimė jis 1557 m. stačiatikių bajorų šeimoje. Dar mažametis buvo pasiųstas į Mikalojaus Radvilos Juodojo dvarą mokytis. Būdamas trylikos, su Radvilos sūnumi išvyko studijuoti į Leipcigo universitetą (Vokietijoje). Ten mokėsi iškalbos meno, lotynų kalbos bei istorijos. Į Lietuvą grįžo, priėmęs protestantų tikėjimą (tiesa, apie 1586 m. perėjo į katalikybę).

Buvo gabus, išsilavinęs, todėl atkreipė į save Stepono Batoro dėmesį. Greitai tapo valdovo kanceliarijos viršininku, tvarkė visos valstybės raštus. Po penkerių metų paskirtas vicekancleriu, netrukus – ir kancleriu. 1623 m. užleido kanclerio vietą Albertui Radvilai. Tais pačiais metais gavo Vilniaus vaivadiją ir tapo didžiuoju etmonu. Tuo būdu paėmė aukščiausią valdžią Lietuvoje į savo rankas.

Leonas Sapiega visada tvirtai gynė Lietuvos nepriklausomumą nuo Lenkijos. S. Batoras taip pat buvo palankus lietuviams, todėl L. Sapiegai buvo galimybė Lietuvos reikalus tvarkyti savarankiškai, nepaisant Liublino unijos

[illegible]

Lietuvos Statuto III-ji 1588 m. laida

nuostatų. Jis norėjo netgi visai tuos nuostatus panaikinti. Redaguodamas III Lietuvos Statutą, L. Sapiega pats vienas atliko milžinišką darbą. Šiame Statute Liublino unijos nuostatai nė neminimi. Statutas draudė svetimšaliams įsigyti Lietuvoje nuosavybę, užimti joje valstybines vietas. Tokio Lietuvos Statuto lenkai nenorėjo priimti. Bet Steponas Batoras pažadėjo jį patvirtinti, neatsiklauses seimo. Ištesėti

pažado, deja, nespějo - 1586 m. mirě.

Tada L. Sapiega valdovo rinkimus sumaniai panaudojo apginti Lietuvos teisėms ir įgyvendinti III Statutui.

Valdovu buvo išrinktas Zigmantas Vaza. Buvo patvirtintas ir III Lietuvos Statutas. Tai didelis L. Sapiegos nuopelnas.

1588 m. L. Sapiegos rūpesčiu III Lietuvos Statutas pirmą kartą buvo išspausdintas. Jis ilgai veikė vietoj Lietuvos konstitucijos, gindamas lietuvių teises.

Į religijos klausimus žiūrėjo politiko akimis. Kai 1596 m. buvo sudaryta Bresto bažnytinė unija tarp rytų ir vakarų Bažnyčių, jis tą uniją rėmė. Tačiau pamatęs, kad ji kelia tarp tikinčiųjų nesantaiką, nuo jos atsisakė.

L. Sapiega visad primindavo, kad praeity Lietuvoje taikingai
sugyveno įvairių tikybių žmonės.

L. Sapiega kelis kartus važiavo į Maskvą derėtis su jos valdovais. Jis nepritarė Z. Vazos norams palenkti Maskvą

Leono Sapiegos
herbas

katalikybei ir unijai su Lenkija. Tačiau, karui su Maskva prasidėjus (1609 m.), rėmė karalių, ypač jo pastangas atgauti Smolenską. Karo metu nesutarė su Lenkijos etmonu, gynė lietuvių reikalus, stengėsi, kad šis pragaištingas karas kuo mažiau pakenktų Lietuvai.

Švedams įsiveržus į Livoniją ir Prūsiją, L. Sapiega tapo didžiuoju etmonu (1615 m.). Tuo metu jis buvo jau 68 metų amžiaus. Anksčiau jam neteko susidurti su karo reikalais. Tačiau L. Sapiega nuoširdžiai gynė kraštą, neleido karo veiksams išsiplėsti Lietuvoje. 1617 m. jis sudarė Lietuvai naudingas paliaubas su švedais, neatsiklausęs nei karaliaus, nei lenkų. Lenkai dėl paliaubų labai pyko. Jie tvirtino, kad Lietuva neturi teisės viena sudaryti paliaubų, bet L. Sapiega jų nepaisė.

Leonas Sapiega susikrovė milžiniškus turtus, bet su savo valstiečiais ir kariais buvo žmoniškas, globojo juos, steigė savo dvaruose valstiečių vaikams mokyklas.

Negailėjo lėšų ir Bažnyčiai. Savo šeimai Vilniuje jis pastatė Mauzoliejų - Šv. Mykolo bažnyčią, prie jos - vienuolyno pastatą bernardinams. Statydamas Lietuvoje bažnyčias, reikalavo, kad jų klebonai ar vikarai mokėtų lietuviškai.

Leonas Sapiega mirė 1633 m., palaidotas Vilniuje, Šv. Mykolo bažnyčioje.

Skaidrė Urbonienė

Istorikė

Kiek legendų, padavimų
Mūs senoliai vis dar žino.
Buvo tai labai seniai,
Kai gyveno milžinai,
Laumės gelsvą kasą pynė
Iš tautosakos lobyno.

PERKŪNAS IR VELNIAS

A. Giedrus

Vienas medžiotojas per visą dieną medžiojo, bet nieko nenušovė. Paskui užkilo audra, ir jis pasislėpė nuo lietaus po medžiu. Ogi bestovėdamas žiūri - netoli, priešais jį iš po didelio akmens išlenda toks mažytis žmogiukas ir tyčiojas iš perkūno: atkiša į debesį uodegą, paskui iškiša liežuvį, šaiposi vaiposi ir perkūno balsą pamėgdžioja: du-du-du-du-du!... Kai perkūnas trenkia, žmogutis greit slepiasi po akmeniu, o kai dundėjimas pasibaigia, jis vėl išlenda ir šaiposi prieš debesį ir žaibus. Perkūnas veltui stengias: pliekia ir pliekia į tą akmenį, o žmogutis vis spėja pasislėpti.

Medžiotojas suprato, kad po tuo akmeniu slapstosi velnias. Jisai išsiėmė sidabrinį pinigą, užsitaė tuo pinigų šautuvą, ir kad šovė į tą žmogutį, tai tiktai derva pasiliejo.

Tuoju nustojo audra, ir medžiotojas eina namo. Ir sutinka tokį barzdotą vyrą. Jis taip pat su šautuvu per petį, ties medžiotoju

Senolis girdėjo - jūs
irgi paklauskite ir
kitiems pasakykite ko
liaudies išmintis moko.

PATARLĖS IR PRIEŽODŽIAI

*Laimė su nelaimė
visada kartu vaikšto.*

*Juo giliau į mišką tuo
daugiau medžių.*

*Geri darbai toli
girdėti, blogi - dar
toliau.*

*Vėjas kalnus griauja,
žodis žmogų kelia.*

*Su ereliais skridęs, su
vištomis nutūpsi.*

stabtelėja ir sako:

- O ką, kaip sekėsi medžioklė?

- Nekaip, - atsakė žmogus. - Per visą
dieną nieko nenušoviau, o paskui užėjo audra.

- O ką tu šovei per audrą?

- Velnią.

Ar nušovei?

- Nušoviau - tik derva pasiliejo.

- Labai gerai, - tarė tasai vyras. - Dėkui,
kad taip padarei. Aš jau seniai jį gaudau ir
neprigriebiu. O tau, už tai, kad jį nušovei,
duodu ragelį parako. Šio parako vieno grūdelio
gana visam šūviui, o nė vienas jo šūvis nenuveina
veltui. Imk ir naudokis. Tiktai neatidaryk
ragelio ir nežiūrėk į vidų.

Žmogus paėmė ragelį su paraku ir parėjo namo. O paskui
kai medžiojo, tai vis gerai jam sekėsi: į ką taikė - pataikė, ką šovė -
nušovė, nė vienas šūvis nėjo pro šalį.

Bet vieną kartą žmogus įsigeidė pažiūrėti, kas ten ragelio
viduje. Atidarė dangtelį ir pažiūrėjo. Bet nuo to sykio ragelio parakas
nustojo savo stebuklingosios galios ir greitai pasibaigė.

Dabar medžiotojas suprato, kad tas vyras buvo pats Perkūnas.

Iš mūsų kūrybos

Mano Kraupiškias

Aš gyvenu Kraupiško apylinkėje Smeliovo kaime. Tai Karaliaučiaus krašto Ragainės rajonas. Dabar Kraupiškias vadinasi Uljanovas. Graži Kraupiško gamta, netoli teka dvi upės: Uljanovka, kuri anksčiau vadinosi Eimenis, ir Insrutis (anksčiau vadinosi Istra).

Greta Kraupiško buvo kita gyvenvietė - Bratenšteinas. Vokiškai tai reiškia "platus akmuo". Vokiečių laikais jos buvo sujungtos į vieną - Bratenšteiną. Bet žmonės ją vadino Kraupišku.

Seniau Kraupiškias buvo didelis miestas. Pro gyvenvietęėjo geležinkelis. Čia buvo dvi mokyklos, ligoninė, dvi kepyklos, 20 parduotuvių, 4 kirpyklos, tekstilės fabrikas, 7 viešbučiai ir restoranai.

Būdavo dideli turgūs, kartą per metus vyko mugės.

Toks Kraupiškias buvo anksčiau. Po karo viskas išardyta, išdraskyta, pakeisti pavadinimai. Dabar iš didelio miesto liko apmirusi gyvenvietė.

Netoli Kraupiško yra piliakalnis. Apie jį skaičiau tokį padavimą. Netoli piliakalnio buvo pilis, kur gyveno turtingas

Karaliaučiaus pils XIX a. Justinos Rimkutės piešinys.
Uljanovsko (Kraupiško) vidurinė mokykla.

kunigaikštis. Jis turėjo labai gražią dukterį. Jai piršosi daug vyrų, bet dukrai jie nepatiko. Kunigaikščiui vienas patiko, bet dukra nenorėjo už jo tekėti. Tėvas supyko ir užrakino dukrą bokšte. Padavė varpelį ir liepė paskambinti, kai persigalvos. Varpelis skambėjo, bet tėvas neatrakino durų. Kai jis nuėjo, negalėjo įeiti, nes nebuvo durų. Kai durys atsidarė, kunigaikštis pamatė negyvą dukrą. Tada jis padegė pilį ir pats šoko į ugnį. Sako, kad žmonės matydavo, kaip kunigaikštis bėgdavo aplink kalną.

Netoli Kraupiško; už 2,5 kilometro, Girėnų kaimas. Rusiškai jis vadinasi Grivinas. Tai Viliaus Kalvaičio tėviškė. Kalvaitis rinko ir užrašė lietuviškas pasakas, dainas, upių, kaimų pavadinimus, išleido penkias knygas. Jis palaidotas Girėnuose.

Mūsų mokykloje yra muziejus. Jį įkūrė mokyklos

direktorius Jurijus Leontjevičius Uzercovas prieš 24 metus. Jame apie 20 tūkstančių eksponatų.

Prieš mokyklą stovėjo mūrinė bažnyčia. Ji statyta 16 amžiuje. Iš jos dabar liko tik siena ir bokštas. Viršuje gyvena gandrai. Jie skraido po visą apylinkę. Per pamokas mes mėgstame žiūrėti, kaip jie skraido ir kalena. Bet šiemet gandrų mažiau ir jie ne tokie linksmi. Vasarą Kraupiške gražu, visur žalia, tik nelabai švaru.

Aš gimiau Lietuvoje. Kai man buvo du mėnesiai, tėveliai persikėlė į Kraupiško apylinkę, kur dabar ir gyvename. Mūsų šeima didelė: tėveliai ir mes, penki vaikai. Brolis Gintas vedęs, jis turi du vaikus. Sesuo Romena ištekėjusi, turi sūnų. Mes, visi gyvename kartu, dirbame žemę.

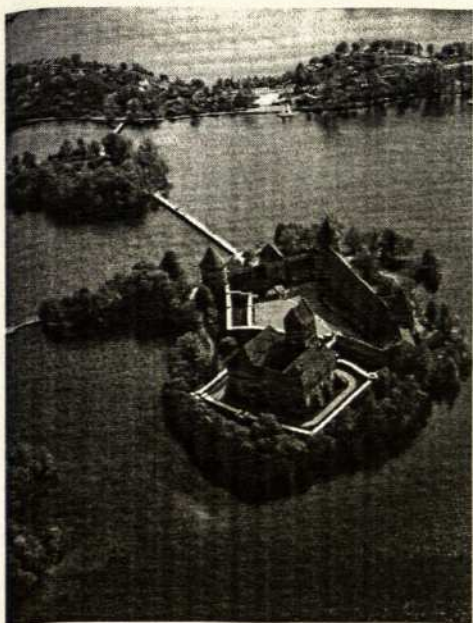
Dėkoju tėveliams, kad jie išmokė lietuvių kalbos. Kraupiške pradėjau lankyti mokyklą, išmokau skaityti ir rašyti. Džiaugiuosi, kad mokykloje galiu mokytis lietuvių kalbos.

Toks mūsų Kraupiškas, kur aš gyvenu ir mokausi.

*Šarūnas Rimkus, 10 klasė
Kraupiško vid. mokykla, Karaliaučiaus kraštas.*

AŠ IR LIETUVA

Apsiniaukusį šeštadienio rytą aš darau - kas ne iš visų 10 metų vaikų reikalaujama. Aš nemiegu, nenuueinu į sporto aikštę praktikuotis, bet sėdžiu mokyklos suole - Miltone. Tai nėra eilinė, kasdieninė mokykla, bet Bostono Lituanistinė (Lietuviška) Mokykla. Daug lietuvių kilmės vaikų iš Bostono rajono ją lanko išmokti lietuvių kalbos, istorijos, susipažinti su jos kultūra. Pamokos prasideda 9 val. ryte ir baigiasi 1 val. po pietų (tai

Trakų pilis.

išeina keturios valandos mokykloje).

Aukšta krūva knygų prieš mane. Bet aš galiu eiti lažybų, kad niekas mokykloje negali nei suprasti nei ištarti tuos visus žodžius. Tos knygos pilnos informacijos, kuri domina suaugusius, bet ne vaikus. Mano mokytoja jau pradeda užduoti namų darbą ateinančiai savaitei. Aš pradedu nerimauti, nes žinau, kad man reikės dirbti penktadienio vakarais kuomet mano angliškos mokyklos draugai gali

žaisti, ilsėtis praleidę savaitę mokykloje.

Vieną dieną, kai mes važiuojame su tėvu iš Lietuviškos Mokyklos į namus, jis man pasakė, kad už kelių savičių mes važiuosim į Lietuvą. Mano tėvas yra mokslininkas. Jis dažnai samdo darbininkų iš Lietuvos. Vienas iš jo studentų turėjo apginti savo doktorato laipsnį ir tėvas jautė reikalą dalyvauti. Mes planavome apsistoti pas mano senelius (mano motinos tėvus). Jie turi butą Vilniuje. Aš juos paskutinį kartą mačiau, kai jie lankėsi pas mano dėdės šeimą Baltimorėje. Mano seneliai gimė, užaugo ir apsivedė Lietuvoje. Kai po Antro Pasaulinio Karo Sovietų Rusija okupavo Lietuvos kraštą, jie pasitraukė į Vokietiją ir vėliau į Ameriką. Jie tikėjo, kad Lietuva bus greitai laisva ir jie galės sugrįžti namo. Tas laukimas tęsėsi apie 50 metų. Pagaliau 1993 m. jie pardavė savo namus Čikagoje ir sugrįžo į Lietuvą.

Mano tėvo pranešimas mane nustebino ir sukrėtė. Kokia yra Lietuva? Ar ji kaip knygoje - paveiksluose? Savaitės praėjo ir išvažiavimas pradėjo artėti. Aš ir vėl pradėjau nerimauti. Kokie ten žmonės? Ar jie visi seni? Nešioja tradicinius tautinius

Vilniaus senamiestis. Pilies kalnas ir Aukštutinė pilis.

rūbus?

Tas viskas buvo mano mintyse skrendant 10 valandų į šį Europos kraštą prie Baltijos jūros. Kai mes su tėvu išlipom Vilniaus oro uoste, nustebau. Visi pranešimai lietuvių kalba. Aš šito nesitikėjau, nes Logan ir kituose oro uostuose kalbėjo angliškai, retkarčiais ispaniškai.

Taksi mus nuvežė prie senelių buto. Kai mes įvažiavom į

tą mažą kiemą, aš buvau apstulbintas - koks tas pastatas buvo senas. Bet prie durų buvo modernišką skambutis kuris leido mums įeiti į senelių namus. Mus sutiko su apkabinimais ir bučiavimais.

Aš tuoju pastebėjau, kad yra televizija ir programos vadovas kalbėjo lietuviškai. Iš nustebimo išplėčiau akis - šito ir nesitikėjau.

Pietums senelė išvirė koldūnų. Buvo skanu, bet aš jų jau buvau valgęs įvairiuose lietuvių parengimuose. Mano mama irgi moka juos gaminti. Po pietų žiūrėjom televizijos iki laiko miegoti.

Sekančią dieną po pusryčių ėjom apsižvalgyti po Vilniaus miestą. Mačiau vaikus su kuprinėmis einančius į mokyklą. Kai jie priartėjo išgirdau - visi kalbėjosi tiktai lietuviškai. Mes Bostone su lietuviais draugais tarpusavyje kalbamės angliškai. Tik tėvai ir mokytojai mums vis primena kalbėti lietuviškai, bet po keleto sakinių mes vėl pereinam į anglų kalbą. Bet čia visi vaikai kaip aš kalbėjosi tiktai lietuviškai.

Ir staiga aš supratau, kad lietuviai, kurie gyvena Lietuvoje, nėra visi seni ir nenešioja tautinių rūbų. Yra mažų vaikų, paauglių

ir studentų su labai sudėvėtais drabužiais, klausančių tos pačios muzikos kaip ir Bostone. Pardotuvių rajone mačiau paauglius žaidžiant James Bond. Mane nustebino, nes James Bond irgi kalbėjo lietuviškai.

Sekančią dieną ėjom aplankyti garsią Trakų pilį. Ji buvo statyta keturioliktam šimtmetyje. Pilis stovi ant salos, ją pasiekti reikia eiti per ilgą tiltą. Senovėje tilto nebuvo – pilį pasiekdavo laivais ar valtimis. Pilies sienose yra skylės pro kurias šaudydavo patrankos. Karo metu kai Lietuvą užpuldavo priešai, lietuviai apsigindavo patrankomis, paskandindami priešų laivus. Kritikiškoje padėty lietuviai turėjo iš pilies pabėgimo kelią per akmenis po vandeniu. Kelias buvo painus, vingiuotas. Visi turėjo mintinai išmokti juo eiti. Tik vienas neatsargus žingsnis ir gali paskęsti, nes su metaliniais šarvais buvo neįmanoma plaukti. Priešai žinojo apie tą paslaptinę kelią. Jie mėgino eiti, bet daug jų paskendo ir kelio paslaptis buvo išsaugota.

Aš dabar stovėdamas ant tilto ir žiūrėdamas į tamsumą vandens galvojau kiek daug gyvybių vanduo paskandino ir ar tą kelią šiandien būtų įmanoma surasti. Apie šitą viską aš mokinausi lietuviškoje mokykloje. Bet pamatyti realybėje yra didelis skirtumas.

Kai mes pagaliau priėjome prie įėjimo į pilį pamačiau, kad pilies sienos yra dviejų pėdų storio. Aš mėginau įsivaizduoti pabūklus raižančius pilies sienas. Įėjus į pilies kiemą mano vaizduotėje vėl iškilo narsūs Lietuvos karžygiai stovintys prieš savo valdovą. Mes suradom požeminį kalėjimą. Tėn buvo tamsu, drėgna, pelėsių kvapas. Tik pagalvojus kiek žmonių čia kentėjo, gal mirė, man šiurpas per nugarą nubėgo. Kai mes tą požemį palikom aš jaučiausi saugesnis. Grįžtant tiltu atgal, aš įsivaizdavau kiek daug ant šios žemės, kur aš dabar stoviu, yra kovota.

Sugrįžus į senelių namus mūsų laukė skanūs pietūs ir

poilsis, ypatingai mano skaudančiom kojom.

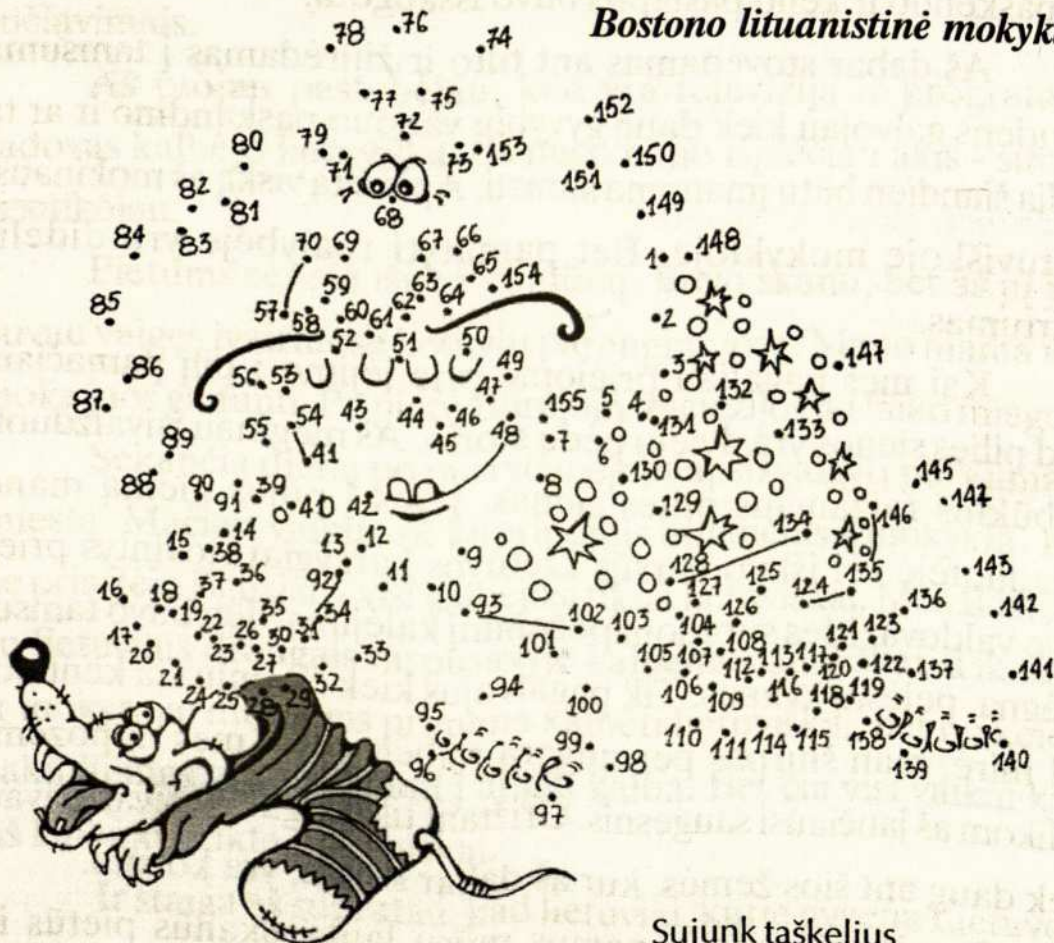
Sekanti diena buvo mūsų paskutinė. Mes vaikščiojom po knygynus, parduotuves, tikrinom jų gaminius. Baigiantis dienai aš nusipirkau dvi mažas melines nykštukų statulėles. Aš prastas pirkėjas.

Tą vakarą televizijoje mačiau reklamą, kurią ir šiandien atsimenu. Mudu su tėvu turime iš to juoko - tai buvo "Mach 3" skutimosi reklama parašyta lietuviškai. Ta reklama visiškai netiko mano mintims kokia turėtų būti Lietuva. Ir kaip klaidingai aš apie ją galvojau.

Sekantį rytą tėvelis ir aš su visais atsisveikinom ir skubėjom į oro uostą. Dabar kai sėdžiu Bostono Lituanistinėje Mokykloje, Miltone, mano knygos atrodo lyg kvėpuoja - istorija, informacija - nes jos mažą dalį pajutau ir aš ten būdamas.

Dainius Kazlauskas,

Bostono lituanistinė mokykla

Sujunk taškelius

Daug pasaulio įdomybių
Nori sužinot vaikai,
Jas visas Žiniukas žino
Ir užrašo tau tiktai.
Nori būti Žiniuku,
Tai skaityki iš pradžių...

AR ŽINAI?

Meteoritų lietūs

Guli prie laužo, žiūri
į žvaigždėtą vasaros naktį. Žvaigždžių
milijonai. Tik staiga viena švyst! Krenta
ir užgęsta. Tai, ką tu matei, buvo ne
žvaigždė, o meteoritas. Tai į
Žemės atmosferą įlėkusi
kosmoso dulkė, akmenis ar
metalo gabalėlis. Jis lekia
dešimčių kilometrų per sekundę greičiu. Oro molekulės jį
„sutrina“ dar nepasiekus Žemės. Įdomu, kad ne jis pats šviečia,
o dujos, kurios susidaro irstant meteoritui.

Meteoritas gali žybtelėti bet kurioje dangaus vietoje ir
bet kada. Tačiau kartais jų būna tiek daug, kad panašu į lietų. O
iš kur kosmose tiek daug meteoritų? Ten, kaip ir Žemėje, nieko
nėra amžino. Nuo kometų ir asteroidų atskilusios skeveldros ir
nuolaužos lieka judėti ta pačio orbita, kol galų gale kur nors
nukrenta.

Meteoritų lietūs kartojasi kasmet ir turi savo pavadinimus.
Stiprų meteoritų lietų galime matyti tada, kai Žemė patenka į
tankų meteorinių kūnų telkinį. Lietuvoje krintančių žvaigždžių

daugiausia galima matyti rugpjūčio 10 – 12 naktimis.

Kartais į Žemės atmosferą įskrieja stambūs meteoritai, kurie pasiekia Žemės paviršių nesuireę. Jie būna akmeniniai arba akmeniniai – geležiniai. Nuo paprasto akmens jie skiriasi neįprastu pjūvio

raštu, kuris išryškėja užpylus tam tikros cheminės medžiagos.

Kiekvienais metais ant Žemės nukrenta milijonai meteoritų. Visus juos sudėjus ir pasvėrus būtų bemaž 50 tonų, nors dauguma jų tėra nedidelės dulkelės. Žmonės apie meteoritus žinojo jau prieš daugelį metų. Štai Mekos šventasis akmuo yra meteoritas. Kinų metraščiai byloja, kad jau prieš 500 metų meteoritų lietūs užmušė daugybę žmonių Kinijoje. 1803 m., kai viename Prancūzijos miestelyje nukrito keli meteoritai, žymus to meto mokslininkas Žanas Batistas Bio įrodė, kad jie tikrai iš dangaus. Arizonoje esantis vieno kilometro skersmens Velnio kanjonas taip pat atsirado nukritus ir sprogus meteoritui. Prieš 65 mln. metų staiga išnyko dinozaurai bei daugelis Žemės gyvūnų. Aišku, kad turėjo įvykti kažkokia katastrofa. Kai kurie mokslininkai spėja, kad tuomet ant Žemės nukrito meteoritas, sukėlęs tūkstantį kartų stipresnį už branduolinės bombos sprogimą. Į dangų pakilo milžiniškas dulkių debesis ir keliems metams užstojo Saulę. Smūgio banga skriejusi greičiau už garsą, įkaitino orą ir uždegė miškus. Tuose gaisruose ir žuvo daug gyvūnų.

Tai atsitiko labai seniai, o mums neverta baimintis, kad

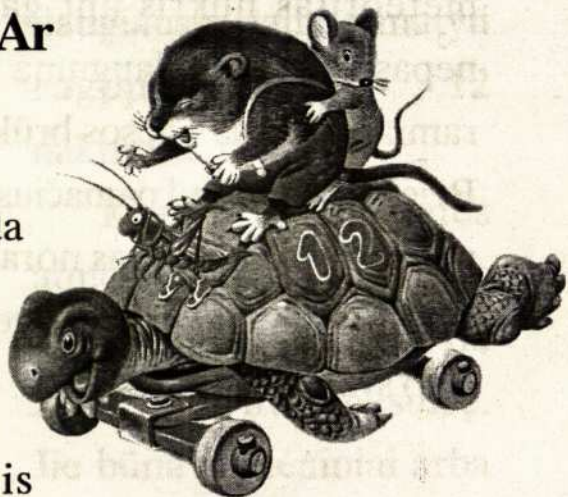
Tad nepamiršk pažvelgti į nakties dangų ir tegul pildosi
tavo svajonės!

Pietvakarių Afrikoje netoli Grutfonteino guli 60 tonų meteoritas. Manoma, kad jis turėjo būti 20 kartų didesnis prieš įskriedamas į Žemės atmosferą.

peleku, jie sausuma nušliaužia šimtus metrų, gali net išsiropšti į palinkusius medžius. Kai oras drėgnas sausumoje anabas gali išgyventi keletą parų.

Sakoma, lėtas kaip vėžlys. Ar vėžlys visada lėtas?

Iš tikrųjų sausumoje vėžliai juda labai lėtai, bet vandenyje kai kurie iš jų judrumu ir greitumu nenusileidžia žuvims. Jie plaukioja irdamiesi letenomis virtusiomis plaukmenimis.

Kada vėjas ir vanduo ėmė malti grūdus?

Ir vėjo ir vandens malūnai nuo seno buvo žinomi Persijoje, Kinijoje. Baigiantis pirmajam tūkstantmečiui, musulmonai, užkariavę Ispaniją, šią idėją perdavė europiečiams. Nuo tada girnų sukti gyvuliams arba vergams nebereikėjo. Vėjo malūnai ne tik malė grūdus, bet ir pompavo vandenį iš raistų ir pelkių, kurias reikėjo nusausinti. Vandens malūnai ilgą laiką veikė kaip fabrikai: lentpjūvės, kalvės, odų ar popieriaus gamyklos. Netgi monetas kai kur kaldino vandens energijos pagalba.

Ar būna aštuonkampių snaigių?

Ne. Pagrindinė snaigės kristalėlio forma yra graži šešiakampė prizmė. Tik visos jos šiek tiek skirtingos. Amerikiečių mokslininkas Bentlis nufotografavo 6000 snaigių ir nerado dviejų vienodų.

kr
gyd
krū

Sveikas, rudenėli!

Ei, rudenēli, sveikas!
Apliek spalvom medžius
Rugsējī sveikint laikas,
Tart jam skirtus žodžius.

Rašiau rugsėjui laišką
Ant gelsvo klevo lapo.
Kaip gaila! Nuo lietučio
Į rytą jis sušlapo.

Varpeliai din dilindi!
Vėl sukviētė į būrį!
Vaikų akelės spindi -
Kiek žavesio jos turi.

Vėl naują parašysiu,
Belaukdama varpelio.
Visiems, ką susitiksiu,
Linkiu laimingo kelio.

Tikėjimo keliu

Jėzus ėjo per Jericho miestą. Ten buvo žmogus, vardu **ZACHIEJUS**, muitininkų viršininkas ir turtuolis. Jis labai troško pamatyti Jėzų, bet negalėjo, nes kiti žmonės jam užstojo. Mat jis buvo labai žemo ūgio. Todėl Zachiejus įlipo į medį, kad galėtų viską matyti.

Atėjęs į tą vietą, Jėzus pamatė Zachiejų ir tarė jam:

“Z A 22 1 2 6 7 4 9 1 20 5 16 4 7 19
11 7 15 10 23 4 12 8 13 12 1 13
16 4 7 10 7 1 18 7 1 13 3 7 4 13
1 15 17 7 11 1 13 10 8 19 7
19 1 21 14 13 1 12 20 14 17 4”

A	C	D	E	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	R	S	Š	T	U	V	Z	Ž	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23

Panaudok šį "raktą" ir virš brūkšnelių surašęs raides sužinosi ką Jėzus pasakė Zachiejui.

*Zachiejus greitai išlipo iš medžio
ir su dideliu džiaugsmu priėmė Jėzų
savo namuose. Nuo šios dienos
Zachiejus labai pasikeitė, jis pusę
savo turto atidavė vargšams.*

Sujunk taškus ir po to nuspalvink.

Iš "Viešpaties spindulėlis"

Pasidaryk pats

DRAUGYSTĖS VIRVELĖ

Tu tikriausiai turi gerą draugę ir norėtum su ja pasikeisti "amžinos draugystės" ženklais? Dabar visam pasauly jaunimo tarpe labai mėgiamos "draugystės virvelės", kurias neperskiriami draugai užriša vienas kitam ant riešo. Pasižiūrėjusi į piešinukus tu tikrai nesunkiai ją nusipinsi iš spalvotų lininių ar "muline" siūlų.

Ši virvelė vejama iš keturių storų siūlų ar virvelių. Du siūlai permetami į priešingas puses.

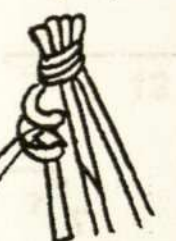
Kiti du siūlai permetami po jais į priešingas puses ir t.t.

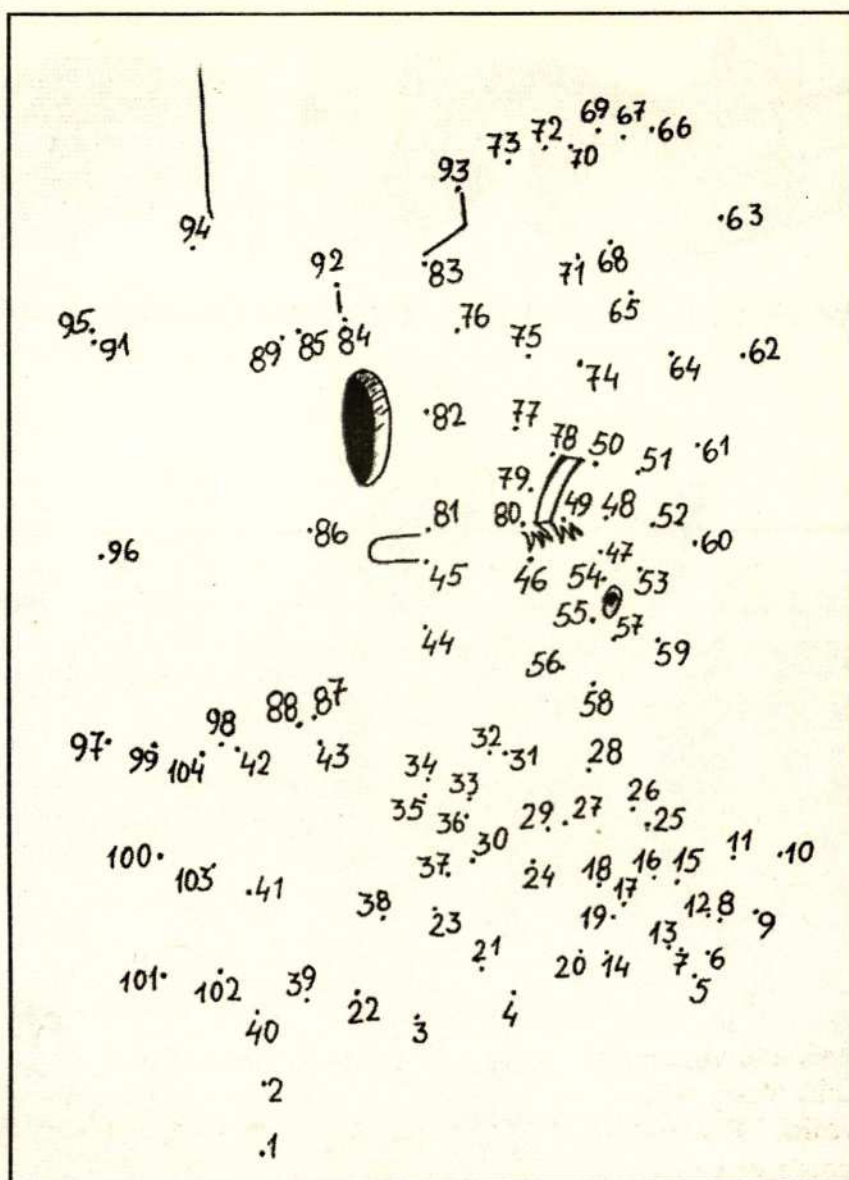

Šią virvelę galima surišti iš 3, 4, 5 ir daugiau siūlų ar virvelių.

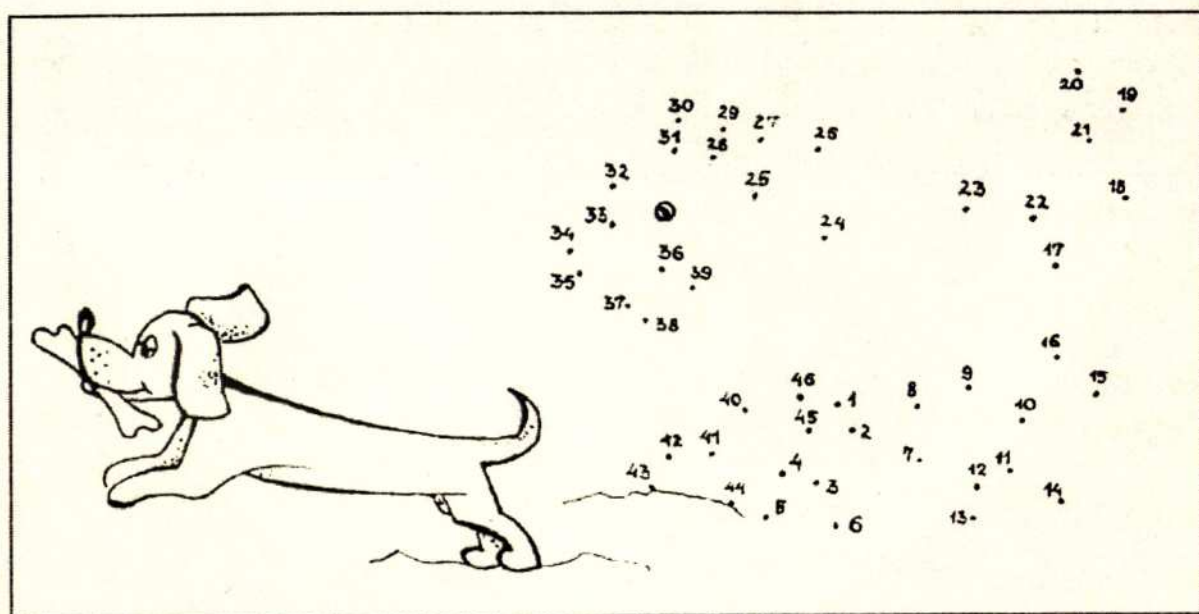
Pirmasis iš kairės siūlas permetamas ir išneriamas pro gretimą, užmezgant laisvą mazgą. Po to vėl lygiai taip pat perneriamas, užmezgamas ir stipriai užveržiamas ant to pačio siūlo antrasis mazgas.

Toliau tuo pačiu siūlu užmezgami mazgai ant kitų siūlų. Galima užmezginėti ir po vieną mazgą, bet tada juostelė bus plonesnė ir megsis lėčiau.

Sujunk
taškelius ir
nuspalvink

Ginto Karlauskas piešinys. L.A. Šv. Kazimiero mokykla.

ISSN 1078-411X

EGLUTĖ

8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL. 60465, USA

Tel. 708-430-1911